

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBOS
TARYBA**

**NUTARIMAS
DĖL UNIVERSALIOSIOS PAŠTO PASLAUGOS NUOSTOLIŲ APSKAIČIAVIMO
TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2025 m. rugpjūčio 6 d. Nr. TN-
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos pašto įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 17 punktu, 13 straipsnio 5 dalimi ir įgyvendindama 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtos bendrųjų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. vasario 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/6/EB, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos taryba n u t a r i a:

1. Patvirtinti Universaliosios pašto paslaugos nuostolių apskaičiavimo taisyklės (pridedama).
2. Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2013 m. balandžio 15 d. įsakymą Nr. 1V-608 „Dėl Universaliosios pašto paslaugos nuostolių apskaičiavimo taisyklių patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.
3. Nustatyti, kad:
 - 3.1. šis nutarimas įsigalioja 2027 m. sausio 1 d.;
 - 3.2. kituose teisės aktuose pateiktos nuorodos į šio nutarimo 2 punkte nurodytą Ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymą reiškia nuorodą į šį nutarimą.

Tarybos pirmininkė

Jūratė Šovienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo
tarnybos tarybos 2025 m. rugpjūčio 6 d.
nutarimu Nr. TN-

UNIVERSALIOSIOS PAŠTO PASLAUGOS NUOSTOLIŲ APSKAIČIAVIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Universaliosios pašto paslaugos nuostolių apskaičiavimo taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato universaliosios pašto paslaugos nuostolių apskaičiavimo tvarką, taip pat informacijos, pagrindžiančios tinkamą universaliosios pašto paslaugos nuostolių apskaičiavimą, pateikimo reikalavimus.

2. Taisyklės taikomos universaliosios pašto paslaugos teikėjui (toliau – teikėjas), kuris Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų nuostolingos universaliosios pašto paslaugos kompensavimo taisyklių (toliau – Kompensavimo taisyklės) nustatyta tvarka pateikia prašymą kompensuoti praėjusių vienerių finansinių metų (toliau – ataskaitinis laikotarpis) universaliosios pašto paslaugos dalies, kurios kokybė atitiko Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro patvirtintus universaliosios pašto paslaugos kokybės reikalavimus, nuostolius (toliau – prašymas), taip pat Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai (toliau – Tarnyba), vertinant prašomų kompensuoti universaliosios pašto paslaugos nuostolių dydžio pagrįstumą.

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

3.1. **Nemateriali nauda** – ekonominiais metodais nustatyta ir pinigine verte išreikšta netiesioginė nauda, kurią universaliosios pašto paslaugos teikėjas gavo dėl to, kad teikė universaliąją pašto paslaugą.

3.2. **Rinkos nauda** – ekonominiais metodais nustatyta ir pinigine verte išreikšta ekonominė nauda, kurią universaliosios pašto paslaugos teikėjas gavo dėl to, kad teikė universaliąją pašto paslaugą.

3.3. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos Lietuvos Respublikos pašto įstatyme, Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme ir Universaliosios pašto paslaugos pajamų viršutinės ribos nustatymo metodikoje, patvirtintoje Tarnybos tarybos 2025 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. TN-265 „Dėl Universaliosios pašto paslaugos pajamų viršutinės ribos nustatymo metodikos ir Universaliosios pašto paslaugos tarifų nustatymo metodikai taikomų reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (toliau – PVR metodika).

II SKYRIUS UNIVERSALIOSIOS PAŠTO PASLAUGOS NUOSTOLIŲ APSKAIČIAVIMAS

4. Universaliosios pašto paslaugos nuostoliai, kompensuoti vadovaujantis Pašto įstatymo 13 straipsnio 5 dalimi, nustatomi šia tvarka:

4.1. apskaičiuojami faktiniai universaliosios pašto paslaugos nuostoliai;

4.2. įvertinama, ar universaliosios pašto paslaugos teikimas teikėjui sudarė nepagrįstai didelę finansinę naštą;

4.3. nustatoma universaliosios pašto paslaugos dalis, kurios kokybė neatitiko susisiekimo ministro patvirtintų universaliosios pašto paslaugos kokybės reikalavimų;

4.4. apskaičiuojami universaliosios pašto paslaugos dalies, kurios kokybė atitiko susisiekimo ministro patvirtintus universaliosios pašto paslaugos kokybės reikalavimus, nuostoliai (toliau – kompensuoti universaliosios pašto paslaugos nuostoliai).

5. Nustatant kompensuotinus universaliosios pašto paslaugos nuostolius atsižvelgiama į:

5.1. pagal PVR metodiką nustatytą ir ataskaitiniu laikotarpiu universaliojai pašto paslaugai taikyto pagrįsto pelno (toliau – pagrįstas pelnas) dydį, kuris, kai taikytina, koreguojamas:

5.1.1. vadovaujantis Taisyklių 7 punktu dėl pagal PVR metodiką apskaičiuotos pagrįsto pelno korekcijos ar jos dalies, įskaitant pinigų kainą (toliau – pelno korekcija);

5.1.2. vadovaujantis Taisyklių 13 punktu;

5.2. ataskaitinio laikotarpio universaliosios pašto paslaugos grynąsias sąnaudas, kurios suprantamos kaip teikėjo reguliavimo apskaitos ataskaitose, parengtose vadovaujantis Universaliosios pašto paslaugos teikėjo reguliavimo apskaitos ir reguliavimo apskaitos sistemos reikalavimų aprašu, patvirtintu Tarnybos tarybos 2025 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. TN-266 „Dėl Universaliosios pašto paslaugos teikėjo reguliavimo apskaitos ir reguliavimo apskaitos sistemos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Apskaitos reikalavimų aprašas), ir patikrintose auditoriaus, nurodytos universaliosios pašto paslaugos sąnaudos, įskaitant jų korekcijas:

5.2.1. dėl veiklos sąnaudų viršijimo, kai tam tikro ataskaitinio laikotarpio universaliosios pašto paslaugos sąnaudos buvo didesnės nei tam ataskaitiniam laikotarpiui prognozuotos veiklos sąnaudos (toliau – OPEX viršijimas). Tokiu atveju universaliosios pašto paslaugos grynosios sąnaudos nustatomos universaliosios pašto paslaugos sąnaudas sumažinus OPEX viršijimu, išskyrus atvejus, kai teikėjas dokumentais, duomenimis ir (ar) skaičiavimais pagrindė šį OPEX viršijimą;

5.2.2. dėl Taisyklių 13.1 papunktyje nurodytų aplinkybių;

5.3. ataskaitinio laikotarpio universaliosios pašto paslaugos grynąsias pajamas, kurios suprantamos kaip teikėjo reguliavimo apskaitos ataskaitose, parengtose vadovaujantis Apskaitos reikalavimų aprašu ir patikrintose auditoriaus, nurodytos universaliosios pašto paslaugos pajamos, įskaitant jų korekcijas dėl universaliosios pašto paslaugos pajamų viršutinės ribos (toliau – pajamų viršutinė riba) viršijimo, kai tam tikro ataskaitinio laikotarpio universaliosios pašto paslaugos pajamos buvo didesnės nei tam ataskaitiniam laikotarpiui pagal PVR metodiką nustatyta pajamų viršutinė riba (toliau – pajamų viršijimas). Tokiu atveju universaliosios pašto paslaugos grynosios pajamos nustatomos universaliosios pašto paslaugos pajamas padidinus pajamų viršijimu;

5.4. ataskaitinio laikotarpio universaliosios pašto paslaugos rezultatą, kuris apskaičiuojamas kaip universaliosios pašto paslaugos gryųjų pajamų ir universaliosios pašto paslaugos gryųjų sąnaudų skirtumas;

5.5. neigiamą ataskaitiniu laikotarpiu suteiktos universaliosios pašto paslaugos dalies, kurios kokybė neatitiko susisiekimo ministro patvirtintų universaliosios pašto paslaugos kokybės reikalavimų, gryųjų pajamų ir gryųjų sąnaudų skirtumą (toliau – kokybės reikalavimų neatitinkančios universaliosios pašto paslaugos rezultatas).

6. Ataskaitinio laikotarpio faktiniai universaliosios pašto paslaugos nuostoliai skaičiuojami pagal formulę:

$$N_{fakt,t-1} = P_{t-1} - R_{fakt,t-1}$$

kurioje:

$N_{fakt,t-1}$ – ataskaitinio laikotarpio faktiniai universaliosios pašto paslaugos nuostoliai, Eur;

P_{t-1} – ataskaitinio laikotarpio pagrįstas pelnas, kai taikytina, pakoreguotas pagal Taisyklių 7 punktą, Eur;

$R_{fakt,t-1}$ – ataskaitinio laikotarpio faktinis universaliosios pašto paslaugos rezultatas, apskaičiuotas pagal Taisyklių 8 punktą, Eur;

t – teikėjo finansiniai metai, kuriais teikiamas prašymas.

7. Jeigu pagal PVR metodiką ataskaitiniam laikotarpiui buvo taikyta pelno korekcija, ataskaitinio laikotarpio pagrįstas pelnas koreguojamas laikantis šių reikalavimų:

7.1. jeigu pagal PVR metodiką pelno korekcija mažino ataskaitiniam laikotarpiui nustatytą pajamų viršutinę ribą, ataskaitinio laikotarpio pagrįstas pelnas mažinamas pelno korekcijos dydžiu;

7.2. jeigu pagal PVR metodiką pelno korekcija didino ataskaitiniam laikotarpiui nustatytą pajamų viršutinę ribą, ataskaitinio laikotarpio pagrįstas pelnas didinamas pelno korekcijos dydžiu.

8. Faktinis universaliosios pašto paslaugos rezultatas skaičiuojamas pagal formulę:

$$R_{fakt,t-1} = R_{t-1} + GN_{t-1}$$

kurioje:

$R_{fakt,t-1}$ – ataskaitinio laikotarpio faktinis universaliosios pašto paslaugos rezultatas, Eur;

R_{t-1} – ataskaitinio laikotarpio universaliosios pašto paslaugos rezultatas, apskaičiuotas pagal Taisyklių 5.4 punktą, Eur;

GN_{t-1} – ataskaitinio laikotarpio nematerialios naudos ir rinkos naudos (toliau kartu – gauta nauda) dydis, apskaičiuotas pagal Taisyklių 9 punktą, Eur;

t – teikėjo finansiniai metai, kuriais teikiamas prašymas.

9. Gauta nauda nustatoma taikant ekonomiškai pagrįstus metodus ir (ar) modelius, remiantis reguliavimo apskaitos sistemoje sukauptais duomenimis ir Valstybės duomenų agentūros, Europos Sąjungos statistikos tarnybos (EUROSTAT) ar kitų gautai naudai apskaičiuoti reikalingus duomenis kaupiančių institucijų duomenimis. Gautos naudos dydis apskaičiuojamas sumuojant visų šiame punkte nurodytų gautos naudos rūšių pinigines vertes. Turi būti įvertintos bent šios gautos naudos rūšys:

9.1. buvimo visur nauda – nauda, kurią teikėjas gauna turėdamas pašto tinklą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, nes per šį pašto tinklą visi pašto paslaugos naudotojai gali naudotis teikėjo teikiamomis paslaugomis ir pasiekti bet kurį adresatą;

9.2. reklamos nauda – pajamos, gautos iš teikėjo kitiems asmenims ir (ar) savo dukterinėms bendrovėms teikiamos reklamos, skelbiamos ant pašto tinklo infrastruktūros objektų, universaliosios pašto paslaugos teikimo vietose ir (ar) universaliosios pašto paslaugos teikimo metu;

9.3. reputacijos nauda – savireklamos teikiama nauda, kai teikėjas, naudodamas universaliąją pašto paslaugą ir (ar) šios paslaugos teikimo priemones, reklamuoja pats save, savo dukterines bendroves, savo ir (ar) savo dukterinių bendrovių teikiamas paslaugas, įskaitant universaliąją pašto paslaugą, ir pats ir (ar) jo dukterinės bendrovės gauna naudą iš pašto paslaugos naudotojų dėl to, kad jo taikyti rinkodaros ir rėmimo metodai skatina pašto paslaugos naudotojus pasirinkti būtent jo ir (ar) jo dukterinių bendrovių teikiamas paslaugas. Reputacijos naudos dydis turi būti siejamas su rinkodaros ir rėmimo išlaidomis, kuriomis būtų siekiama gauti tokią pačią naudą, jeigu teikėjas nebūtų įpareigotas teikti universaliąją pašto paslaugą;

9.4. mokesčių lengvatų nauda – ekonominė nauda, kurią teikėjas gauna dėl teisės aktuose numatytų universaliosios pašto paslaugos ir (ar) tiesiogiai su universaliosios pašto paslaugos teikimu susijusių tiekiamų prekių ir (ar) teikiamų paslaugų apmokestinimo išimčių ir (ar) lengvatų (pavyzdžiui, pridėtinės vertės mokesčio lengvata);

9.5. iš anksto apmokėtų pašto mokos ženklų nauda;

9.6. filatelijos nauda;

9.7. tarptautinių pašto siuntų skirstymo vietos nauda – pelnas, kurį teikėjas gauna vykdydamas pašto veiklą jo įsteigtose tarptautinių pašto siuntų skirstymo vietose kitose šalyse;

9.8. parduoto ilgalaikio turto nauda – teikėjo pelno, gauto pardavus universaliajai pašto paslaugai teikti skirtą ilgalaikį turtą, dalis, kuri priskirta universaliajai pašto paslaugai;

9.9. kita gauta nauda, susijusi su išskirtinumu vykdant įpareigojimą teikti universaliąją pašto paslaugą, jeigu tokia nustatoma.

10. Apskaičiavus ataskaitinio laikotarpio faktinius universaliosios pašto paslaugos nuostolius, vadovaujantis Kompensavimo taisyklėse nustatytu kriterijumi, įvertinama, ar universaliosios pašto paslaugos teikimas teikėjui sudarė nepagrįstai didelę finansinę naštą. Laikoma, kad universaliosios pašto paslaugos teikimas ataskaitiniu laikotarpiu teikėjui sudarė nepagrįstai didelę finansinę naštą, jeigu:

$$N_{fakt,t-1} \geq X * I_{t-1}$$

kurioje:

$N_{fakt,t-1}$ – ataskaitinio laikotarpio faktiniai universaliosios pašto paslaugos nuostoliai, Eur;

X – Kompensavimo taisyklėse numatytas ataskaitinio laikotarpio faktinių universaliosios pašto paslaugos nuostolių ir ataskaitinio laikotarpio universaliosios pašto paslaugos grynujų pajamų procentinis santykis;

I_{t-1} – ataskaitinio laikotarpio universaliosios pašto paslaugos grynosios pajamos, Eur;

t – teikėjo finansiniai metai, kuriais teikiamas prašymas.

11. Nustačius, kad universaliosios pašto paslaugos teikimas ataskaitiniu laikotarpiu teikėjui sudarė nepagrįstai didelę finansinę naštą, įvertinama, ar ataskaitiniu laikotarpiu teikėjas laikėsi susisiekimo ministro patvirtintų universaliosios pašto paslaugos kokybės reikalavimų. Nustatant universaliosios pašto paslaugos dalis, kurių kokybė atitiko susisiekimo ministro patvirtintus universaliosios pašto paslaugos kokybės reikalavimus ar jų neatitiko, vadovaujama ataskaitinių metų universaliosios pašto paslaugos kokybės patikrinimo rezultatais, teikėjo pateiktais Tarnybai vadovaujantis Pašto įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 4 punktu.

12. Kompensuoti universaliosios pašto paslaugos nuostoliai skaičiuojami pagal formulę:

$$N_{t-1} = P_{t-1} - R_{fakt,t-1} + NR_{t-1}$$

kurioje:

N_{t-1} – ataskaitinio laikotarpio kompensuoti universaliosios pašto paslaugos nuostoliai, Eur;

P_{t-1} – ataskaitinio laikotarpio pagrįstas pelnas, kai taikytina, pakoreguotas pagal Taisyklių 7 punktą ir (ar) 13 punktą, Eur;

$R_{fakt,t-1}$ – ataskaitinio laikotarpio faktinis universaliosios pašto paslaugos rezultatas, apskaičiuotas pagal Taisyklių 8 punktą, Eur;

NR_{t-1} – ataskaitinio laikotarpio kokybės reikalavimų neatitinkančios universaliosios pašto paslaugos rezultatas, apskaičiuotas pagal Taisyklių 5.5 papunktį ir 3 priede pateiktą formą, Eur;

t – teikėjo finansiniai metai, kuriais teikiamas prašymas.

13. Nustačius, kad tam tikra universaliosios pašto paslaugos dalis neatitiko susisiekimo ministro patvirtintų universaliosios pašto paslaugos kokybės reikalavimų, ataskaitinio laikotarpio pagrįstas pelnas koreguojamas tokia tvarka:

13.1. iš ataskaitinio laikotarpio universaliosios pašto paslaugos grynujų sąnaudų atimamos kokybės reikalavimų neatitinkančios universaliosios pašto paslaugos grynosios sąnaudos (toliau – pakoreguotos grynosios sąnaudos);

13.2. pakoreguotos grynosios sąnaudos dauginamos iš protingumo kriterijų atitinkančios pelno normos, apskaičiuotos pagal PVR metodiką, tokiu būdu perskaičiuojant pagrįstą pelną.

III SKYRIUS INFORMACIJOS PATEIKIMAS

14. Teikėjas, Kompensavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis teikdamas prašymą, kartu su juo turi pateikti:

14.1. ataskaitinio laikotarpio kompensuotinių universaliosios pašto paslaugos nuostolių apskaičiavimo ataskaitą pagal Taisyklių 1 priede pateiktą formą;

14.2. gautos naudos įvertinimo ataskaitą pagal Taisyklių 2 priede pateiktą formą, taip pat gautai naudai skaičiuoti taikytų metodų ir (ar) modelių aprašus su prielaidomis, naudotais duomenimis ir informacijos šaltiniais, gautos naudos skaičiavimų rezultatus ir juos pagrindžiančius dokumentus;

14.3. kokybės reikalavimų neatitinkančios universaliosios pašto paslaugos apskaičiavimo ataskaitą pagal Taisyklių 3 priede pateiktą formą, taip pat reikiamus paaiškinimus, įskaitant su nuorodomis į konkrečius universaliosios pašto paslaugos kokybės patikrinimo rezultatus, ir kitus pagrindžiančius dokumentus;

14.4. aiškinamąjį raštą, kuriame teikėjas privalo pateikti kompensuotinių universaliosios pašto paslaugos nuostolių apskaičiavimo aprašymą (pateikti detalius skaičiavimus, paaiškinti skaičiavimų

logiką, naudotas formules ir pan.), taip pat kitus dokumentus, duomenis ir (ar) skaičiavimus, teikėjo manymu, reikalingus vertinant kompensuotinų universaliosios pašto paslaugos nuostolių dydį.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Visi teikėjo atlikti sąnaudų, pajamų ir kiekių paskirstymai, susiję su kompensuotinų universaliosios pašto paslaugos nuostolių apskaičiavimu, turi būti teikėjo reguliavimo apskaitos sistemos dalis, kad būtų galima įsitikinti Apskaitos reikalavimų apraše teikėjui nustatytų reikalavimų įgyvendinimu.

16. Teikėjas už Taisyklių nesilaikymą atsako Pašto įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

17. Tarnybos veiksmai ir neveikimas, susiję su Taisyklių taikymu ir įgyvendinimu, gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.
